

NAISTEKKAREIDEN HISTORIAA

Mervi Kaarninen

Nitovuori, Liisa-Maria. *Rakkaat teekkarisiskot. Naisopiskelijana Teknillisessä korkeakoulussa*. Espoo 2003. 112 s. + liitteet.

Teoksessa *Rakkaat teekkarisiskot* tutkitaan Teknillisen korkeakoulun naisopiskelijoiden itselleen organisoimaa yhdistystoimintaa. Kirja on naisteekkareiden eli teekkarityttöjen yhdistystoiminnan historia. Lukija johdatetaan aiheeseen kertomalla suomalaisten naisten tiestä korkeimpiin opintoihin. Kirjassa annetaan hyödyllisiä tietoja suomalaisten naisten opintien historiasta. Naisia opiskeli Suomen polyteknillisessä opistossa jo 1880-luvulla. Ensimmäinen nainen valmistui sieltä vuonna 1890. Naisten osuus opiskelijoista pysyi kuitenkin vähäisenä. Vuonna 1908, jolloin Polyteknillisestä opistosta tuli korkeakoulu, naisia oli opiskelijoiden joukossa vain kahdeksan. Vuosina 1905–1910 kohosi ylioppilastutkinnon suorittaneiden naisten lukumäärä runsaasta kahdestasadasta noin kolmeen ja puoleen sataan. Naiset eivät kuitenkaan tässä vaiheessa aiheuttaneet mitään tulvaa teknillisten opintojen pariin, vaikka yliopistossa naiset vakiinnuttivat asemansa jo 1900-luvun alussa. Vuonna 1918 yliopistoon kirjoittautuneista oli naisia yli kolmasosa. Naisteekkarit perustivat omat viralliset yhdistykset vuonna 1933. Naisten Klubin tehtävänä oli toimia naisten välillä yhdistävänä tekijänä ja järjestää vapaa-ajan

toimintaa. Teekkaritytöt oli naisteekkareiden urheiluseura. Jo vuonna 1919 arkkitehtiosaston naisilla oli ollut oma kerho, myös muilla osastoilla oli ollut epävirallisia kerhoja.

On erittäin tärkeää, että tämä kirja on tehty ja se on omalta osaltaan hyvä lähtökohta tutkimukseen, joka tarkastelee naisten osallistumista ja naisten asemaa luonnontieteellisillä ja teknillisillä aloilla sekä tutkimuksessa että opiskelussa. Naisten asemaa ja panosta eri tieteenaloilla on tutkittu, mutta toistaiseksi tekniset tieteet ja luonnontieteet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Kirjan aihe on innostava ja haastava. Polusteekin naisista – kolmesta naisarkkitehdista on kirjoittanut Renja Suominen-Kokkonen väitöskirjassaan *The Fringe of a profession. Women as architects in Finland from 1890 to the 1950s*. Salme Setälä, joka oli yksi Suominen-Kokkonen tutkimuskohteista, on kuvannut muistelmateoksissaan sekä romaaneissaan opiskeluaan 1900-luvun alkupuolella Teknillisessä korkeakoulussa sekä naisarkkitehdin uraa ja työmahdollisuuksia.

Rakkaat teekkarisiskot kirjalla on tutkimustehtävänä kertoa naisopiskelijoiden yhdistystoiminnasta Teknillisessä korkeakoulussa, mutta tämän niin sanotun perustehtävän kautta tarkastellaan paljon isompaa kysymystä naisopiskelijoiden asemasta erittäin miehisessä yhteisössä, miehiseksi linnakkeeksi miellettyssä oppilaitoksessa. Suppean ja rajatun tutkimuskohteen kautta päädytään tarkastelemaan hyvin olennaisia kysymyksiä suomalaisen koulutuksen sukupuolijärjestelmästä.

Rakkaat teekkarisiskot on saanut aineistoa kyselystä, jonka Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan piirissä toimiva yhdistys Teekkaritytöt ry teetti vuosina 2002–2003. Kysely lähetettiin Tekniikan Akateemisten Liitto TEK:n jäsenistöstä poimituille 1922 naiselle, joista vastasi 363. Kyselyaineiston esittely ja kyselylomake ovat kirjan liitteenä, mikä on lukijalle erittäin valaisevaa. Samoin

liitteinä ovat yhdeksän eri-ikäisen naisen kertomukset opinnoistaan ja urastaan Teknillisessä korkeakoulussa. Lukijalle oli erittäin antoisaa, että kirjan loppuun oli liitetty naisteekkareiden omia kertomuksia elämästään ja tuntemuksistaan. Kertomukset herättivät lisää mielenkiintoa ja kysymyksiä tekniikan naisia kohtaan.

Tekstistä nousee voimakkaimmin esiin kysymys, miten naisteekkarit ovat kokeneet opiskelun miesvaltaisessa yhteisössä. Mitä merkitystä sukupuolella on ollut? On selvää että eri aikoina, eri vuosikymmeninä naisiin on suhtauduttu eri tavoin, toisaalta eri ihmiset kokevat asiat eri tavoin. 1930-luku naisteekkareiden oman yhdistystoiminnan käynnistämiseksi on kiinnostava ajankohhta, koska silloin keskusteltiin suomalaisessa yhteiskunnassa paljon naisten opinnoista. Tällöin pohdittiin liikakoulutusta ja ylioppilastulvaa, joka katsottiin erityisesti naisten

aiheuttamaksi. Samoin yliopistossa oli nähtävissä kritiikkiä naisten opintoja kohtaan. Juuri 1930-luvun kohdalla olisin kaivannut teoksessa hieman enemmän pohdintoja liittyen yleensä akateemisten naisten asemaan Suomessa. Esimerkiksi Ylioppilaslehdessä julkaistiin kirjoitussarja nykyajan naisylioppilasta.

Kirjassa on sivuilla 18–21 tarkasteltu naisopiskelijoiden tuloa teknillisten opintojen pariin. Olin myös kaivanut kirjaan vielä yhden liitteen, jossa olisi tarkemmin kerrottu naisten lukumäärät Teknillisessä korkeakoulussa. Kiinnostavaa olisi ollut myös tietää, miten naisia alkoi tulla muihin Teknillisiin korkeakouluihin kuten Oulun yliopistoon ja vuodesta 1965 lähtien Tampereelle. En toki vaatisi mitään täydellisiä aikasarjoja, mutta suppea vertailu olisi ollut paikallaan.

Kokonaisuudessa *Rakkaat teekkarisiskot* oli mielenkiintoinen kirja, joka herätti paljon kysymyksiä. Viimeisessä luvussa *Pinnan alla kuobuu* nostetaan vielä kerran esille muutama tärkeä asia, kuten tekniikan ja maskuliinisuuden vahva symboliyhteys ja maskuliinisuuden ja vallan symboliyhteys. Teekkarinaiset ovat todenneet, miten on pitänyt oppia käyttämään maskuliinisia puoliaan. Teekkarityöistä kertova kirja on tärkeä, koska se keskustelee kysymyksestä, mitä naisten toiminta voi merkitä tekniikassa. Kirja toimii hyvänä lähtökohdana laajemmille tutkimuksille, joita toivottavasti tullaan tekemään.

Mervi Kaarninen on Tampereen yliopiston dosentti, joka tutkii parhaillaan yliopistojen ja kaupunkien vuorovaikutusta.

Liisa-Maria Nitovuori

Rakkaat teekkarisiskot
Naisopiskelijana
Teknillisessä korkeakoulussa